

SIKLÓS JÁNOS:

A helyi kezdeményezés jelentősége az iskolareform végrehajtásában

Siklós János elvtársnak, a Csongrád megyei pártbizottság titkárnak ekkéi közölte a Köznevelés legutóbbi száma, a cikk mondanivalója nem csak a pedagógusoknak szól, hanem általános érdeklődést ébreszt. Ezért részleteket közlünk „A helyi kezdeményezés jelentősége az iskolareform végrehajtásában” című írásból.

Az elmúlt év őszén az országgyűlés elfogadta az oktatási rendszerünk továbbfejlesztéséről szóló 1961. évi III. törvényt. Megyénk üzemében, termelőszövetkezeiben, intézményeiben mintegy 24 ezer ember vett részt a törvényelőkészítő vitákon.

A törvény megjelenése után a tanácsok, a művelődési intézmények, a pedagógusok bizonyos értelemben várakozó álláspontot helyeztek el. Várták az országgyűlés által elfogadott kerettörvény végrehajtási utasításait, a szakértői intézkedéseit. Pedig az oktatási törvény végrehajtásában az önálló kezdeményezés elengedhetetlen.

Mint életünk bármely területén, itt is a pártszervezeteknek kell vezető szerepet játszaniuk a helyi kezdeményezések kibontakoztatásában, elindításában. Ebből az elvből kiindulva a Csongrád megyei pártbizottság 1961. decemberében megvitatta a törvény végrehajtásának helyi lehetőségeit. A megyei pártbizottság titkárai az ülést megelőzően járásonként és városokként pedagógusgyűléseket tartottak, ahol közel ötezer pedagógussal beszéltek meg azokat a feladatokat, amelyek a törvény végrehajtásában a megyei testületekre hárulnak. Ugyanez történt a felsőfokú oktatási intézményekben is: a Szegedi Orvostudományi Egyetem, a Szegedi Társadalomtudományi Egyetem és a pedagógiai főiskola professzoraival és tanársaival megvitattuk a törvény végrehajtásának helyi, politikai és szakmai kérdéseit.

Ezek a megbeszélések nemcsak abból a szempontból voltak jelentősek, hogy az országgyűlés ülése után nyomban hozzáfogtunk a törvény végrehajtásából adódó helyi feladatok kimunkálásához, hanem politikai fontosságuk is rendkívül nagy volt. A pedagógusok előtt világossá vált, hogy a rájuk váró feladatokat helyettük senkinek sem végzi el. Ugyanakkor tisztáztuk az ipari és a mezőgazdasági területeken működő pártszervezetek feladatait is a törvény gyakorlati végrehajtásában. Igaz, hogy az iskolareform megvalósításában a pedagógusok központi szerepet játszanak, de a törvény végrehajtása csakis a felnőtt lakosság tevékeny részvételével lehetséges.

Ezért pártszervezeteink vezetésével az ipari és a mezőgazdasági üzemek figyelmét felhívtuk a központi tanműhelyek, központi politechnikai anyagtárak megfelelő nagyüzemi gyakorlóterületek kialakításának, felszerelésének fontosságára és a munkaoktatás szakembereinek sürgős számba vételére. Ennek eredményeképpen a vezető állami és gazdasági funkcionáriusok nagy többsége ma már készséggel segíti az iskolatörvény végrehajtását a hatastörvénybe tartozó gazdasági és igazgatási egységeiben.

A Csongrád megyei pártbizottság említett ülésén azt ajánlotta: a megyei, a járási tanácsok tűzzék ki feladatát, hogy az általános iskola nyolcadik osztályát az első osztályba beiratkozott tanulók 90 százaléka végezze el a jelenlegi és a következő tanévben; az általános iskola nyolcadik osztályát elvégzett, de továbbtanulni nem szándékozó fiatalok, akik ipari szakma tanulását sem vállalják, továbbképző iskolában vagy mezőgazdasági szakképzésben vegyenek részt.

Erdemes figyelmet fordítani a megyei pártbizottság határozatának gyakorlati végrehajtására. A Csongrád Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága március elején tárgyalta az iskolareform végrehajtásáról és a politechnikai oktatás eredményéről készített vizsgálati anyagot. Ezek a napokban mérik fel ipari, mezőgazdasági, kereskedelmi üzemekben, hogy kik alkalmasak a munkaoktatás segítésére. A kiválasztott személyeket bevonják a politechnikai oktatás szakmai irányításába.

Szeged önálló közigazgatási terület, Szeged város tanácsa is keresi az iskolatörvény végrehajtásának lehetőségeit, hogy a megyei pártbizottság határozatának érvényét szerezzen. A városi tanács ezirányú munkájában figyelmet érdemel néhány megállapítás. Az iskolareform végrehajtásával összefüggő elterjesztésben az alábbiak olvashatók: „Szegeden mind a 21 általános iskolában az 1958/59-es tanév kezdete óta — évről évre előrelépve — folyik a gyakorlati foglalkozások oktatása. Jelenleg valamennyi általános iskolában a felsőtagozat minden osztályában — az országos ütemtervet megelőző — tanítják a gyakorlati foglalkozást. A képzés zömme ipari irányú, a Mórész Zsigmond Általános Iskolában és Mihályteleken azonban mezőgazdasági jellegű. A következő tanévekben — elsősorban a perifériális iskolákban — fokozatosan növelik a mezőgazdasági irányú gyakorlati foglalkozásokat.

Az iskolai műhelytermek felszerelése megfelelő. Ez nagymértékben az ipari helyi vezetőknek köszönhető, ugyanakkor gondot okoz a műhelytermek számának

elégtelensége. A hiányok megszüntetése érdekében terveink szerint évről évre öt műhelytermet építünk. Ilyen módon a második öt éves terv alatt valamennyi általános iskola hozzájuthat megfelelő számú műhelyteremhez.

A város négy gimnáziumának 66 tanuló-csoportja közül a mostani tanévben 38 osztályban folyik 5+1-es rendszerű gyakorlati oktatás, üzemekben, vagy az iskolai tanműhelyekben. Országosan is kiemelkedően jól felszerelt műhellyel rendelkezik a Radnóti Miklós Gimnázium és a Ságvári Endre Gyakorló Gimnázium. A szegedi üzemek a kísérleti munka megkezdésétől nagyon jelentős segítséget nyújtottak iskoláinknak. A 11-es számú Autójavító Vállalat és a Szegedi Textilművek öt évvel ezelőtt elsőként kapcsolódtak be a gyakorlati oktatás munkájába. Azóta 27 üzem, vállalat, intézmény és termelőszövetkezet segíti az 5+1-es oktatást. A gimnáziumok és az egyes üzemek között az évek folyamán igen szoros kapcsolat létesült. A következő tanévben fokozatosan emelkedik az 5+1-es osztályok száma, és rövidesen megvalósul valamennyi gimnáziumi osztályban ez az oktatási forma.

Úgy látszik, megyénk pedagógusai, állami és gazdasági vezetői megértették a helyi kezdeményezés jelentőségét — legálabbis tevékenységük eredménye ezt igazolja. Persze mindez nem járt volna ilyen eredménnyel, ha a párt vezetői nem tekintik sajátjuknak a törvény végrehajtását, és nem építik pártmunkájukba éppen olyan feladatokat, mint a termelőszövetkezetek megszilárdítását, vagy az ipar műszaki fejlesztését.

Az iskolatörvény végrehajtása során, s ezt egybehangolva a vezetés általános színvonalának javításával, s a dolgozó paraszti műveltségének gyarapításával, igen fontos tényező a felnőttoktatás megszervezése, illetve kiszélesítése. A megyei pártbizottság ebből a szempontból néhány lényeges intézkedést ajánlott a párt- és állami szervek, illetve a termelőszövetkezetek vezetőinek figyelmébe.

Ezekben a hónapokban általános felmérés folyik a Csongrád megyei és a Szeged városi tanács részéről, s a népgazdaság szükségleteit és a helyi adottságokat vizsgálva tesznek javaslatot a Művelődésiügyi Minisztériumnak szakközépiskolák és felsőfokú technikumok letelepítésére, illetve létesítésére. Szükségesnek látszik egy felsőfokú textilipari és egy felsőfokú építőipari technikum szervezése. Ezek a technikumok a felnőttoktatás szempontjából is rendkívül nagy jelentőségűek. Figyelembe kell vennünk, hogy megyénk ipari, műszaki vezetőinek 51 százaléka általános iskolai, illetve ennél alacsonyabb tanulmányi végzettséggel rendelkezik a rá bízott munkát. Sajnos, termelőszövetkezetekben még ennél is rosszabb a helyzet. (Ez utóbbi objektív okokból ered, hiszen szövetkezeink zöme alig egy-két éves.)

Fejlesztési kell a felnőttoktatást is. Nagy élet- és munkatapasztalattal bíró emberek iskolai végzettség nélkül nem tudják magasabb fokra emelni a vezetésük alá tartozó területek munkáját, ezért képeznünk kell magukat. Nem elegendő hangoztatni a vezetés színvonalának javítását, mert ettől még semmim sem oldódik meg. Viszont létkérdésünk, hogy a szocialista építési meggyorsítása életünk minden területén meginduljon. Helyettünk senki nem győzi le a tőkés társadalmi rendszert, s ebben a hatalmas küzdelemben nekünk is megvan a magunk szerepe. A felnőttoktatás legalább olyan lényeges kérdés az elkövetkezendő néhány esztendőben, mint a fiatalok oktatása. Sajnos ebben nem vagyunk mindannyian egy akaraton. Különösen azoknál van baj, akikről a mese szól. Pártszervezeteinknek és tanács szerveinknek állandó feladata a felnőttoktatás szervezése, kibontakoztatása.

Nem szorosan vett iskolaiugy a falusi értelmiség letelepítésének megoldása, de mégis összefügg az iskolatörvény végrehajtásával. Ha belátható időn belül nem sikerül megoldani falvainkban az értelmiség letelepítését, akkor az iskolatörvény végrehajtása is, de a szocialista falu kialakítása is nehezen megy. Ezért azt ajánlottuk a megyei tanácsnak, hogy küldjön ki egy szakbizottságot és vizsgálják meg, hogy a második öt éves terv idején etekintben meddig juthatunk el megyénkben. Nemcsak elvi megállapításokra van szükség, hanem kézzelfogható, konkrét intézkedésekre, különösen a falusi lakásépítkezés megoldásában. Termelőszövetkezeink az érdekelt szakemberekkel vállalt építési szolgálati lakásokat, szövetkezeti házakat, ahol tanárok, tanítók, agronómusok, gyógyszerészek telepednek le. Ez a munka most folyik, és a nyár végén kerül illetékes állami szervek elé.

Megítélésünk szerint pedagógusaink zöme megindult a marxista szakemberré válás útján. Elfogadják világnézetünket, becsülik és értékelik társadalmi berendezésünket és nagyra tartják azokat a gazdasági eredményeket, amelyek dolgozó népünket boldogítják. Ez pedig igen fontos dolog.

Örvendetes, hogy a megyei pártbizottságon túl járási, városi pártbizottságainál is ez a nézet uralkodik. Ezért joggal remélhetjük, hogy a törvény végrehajtásában nem vallunk szégyent Csongrád megyében.

Milyen hátrányokat okozott a havas március?

Szakemberek nyilatkoznak

Egy érdekes helyi adat is tanúsítja, milyen hosszú távra nyúlt az idei tél: tavaly például március 8-án már árusítottak fagyialtot a szegedi cukrászdákban. Most erről még szó sincs, sőt az éttermekben a sör sem fogy. Az igényeknek megfelelően, a korábbi tapasztalatokat figyelembe véve, tíz százalékkal több sört rendelt a Szegedi Vendéglátó Vállalat az idei márciusra. Most pedig azon törik a fejüket, hogy helyezzék el a leszállított sörmenyiségeket, és miként kerüljék el a kötbért, mert bizony át kell venni a megrendelt árut. Pedig a sörgyáraknak talán jobban módjuk lenne a raktározásra, hiszen a népgazdaság érzi annak kárát, ha a vendéglátó egységekben, földművelőszövetkezetekben tönkremegy a sör. Azt pedig senki nem kívánhatja, hogy hófúvás idején sört igyon a vendég, ha éppen bort kíván.

Ilyen és ehhez hasonló különféle problémát okoz a hosszúra nyúló tél számos vállalatnak, intézménynek. Már a hivatalos tavasz idejét is túléltük, s még mindig gond a hőeltakarítás Szegeden. Milyen változásokat idézett elő a rendkívüli március? — ezt a kérdést tettük fel több szakembernek.

Ötszázezer forint — hőeltakarításra

— Márciusban két nagyművű havazás volt — emléttette a városi tanács pénzügyi osztályán Sallai Imre. — Az első esetben 350 ezer forintba került Szegednek a hőeltakarítás, és most, ez a második sem lesz kevesebb, mint 200 ezer forint.

A rendkívüli kiadást a rendkívüli időjárás okozta, és erre nem számított az I. kerületi tanács, amelynek a költségvetését terhelte majd az említett összeg. Lehetőség, hogy emiatt póthitelre lesz szüksége a tanácsnak...

Nagy veszteség az AKÖV-nél

— Nagyon rosszul érintett bennünket a márciusi hava-

zás — felelte kérdésünkre Csizsár Károly, a 10-es AKÖV igazgatója. — Ez számunkra körülbelül másfél-kétfélmillió forint veszteséget jelent, mert a tehergépkocsi fuvarozási tervét nem tudtuk teljesíteni. A MÁVAUT-pótkocsikat sem lehetett vontatni a rossz útvizonyok miatt, s egyébként is sok fuvarról esztünk el.

— Szembenézünk a helyzettel és bizony nagyon sokat kell dolgoznunk, pontosan, megfeszített erővel egész esztendőben, hogy megszüntessük a nagy elmaradást.

Elmaradt építkezések

A három téli hónapban a létszámban levő munkások 30 százaléka nem dolgozott — erről tájékoztatót Csala János, a Csongrád Megyei Építőipari Vállalat műszaki osztályának vezetője:

— A termelőmunkában levők egy része is hólápatólassal töltötte idejét, ami nem produktív munka. A rendkívüli március miatt nem tudtuk elkezdni a Vas- és Műszaki Nagykereskedelmi Vállalat 14 millió forintos beruházását a nyugati iparövezetben, ahol úthiány miatt megközelíthetetlen még most is a terület. Hasonlóan elmaradt a rókusai pályaudvar új TÚZEP-telepe 4 millió forintos építkezésének megkezdése. Ahol belső munkálatok folytak, ott tudunk dolgozni, viszont például a Kálvin és a Dugonics téren, és sok-sok más helyen a félbe maradt építkezéseket szinte betemette a hó. Szünetelt a munka. Úgy tervezzük, a jó idő beállta után, ahol lehet, két műszakban dolgozunk, hogy minél kevesebb legyen az építkezési határidők eltolódása.

Osszetorlódik a mezőgazdasági munka

— A növények «téli álma», a vegetáció megkezdésének három-négyhetes eltolódást okoz a mezőgazdaságban — erről adott felvi-

lágosítást Hovorka István, a városi tanács mezőgazdasági osztályának főagronómusa. — Ebből az következik, hogy később minden munka összeszalad, s ennek megoldása rendkívüli szervezettséget igényel. Lehetséges, hogy a közös gazdaságokban egy hét alatt kell elvégezni háromhetit munkát. Pontos képet még nem tudunk alkotni, hogy a hosszú tél, a sok hó milyen károkat okoz.

Az már azonban tény, hogy a kora tavaszi vetések elhúzódtak. Például a zöldborsónak már március elsején földbe kellett volna kerülnie, és most egyhónapi késéssel vetik el a tavaszi árpát is. Ennélfogva a korai és a rendes időben termő zöldségfélések egyszerre érnek majd be, ami torlódást okoz. A hosszú tél exportkiesést is jelent. Azt már látjuk, hogy a retek növekedésében a hótakaró visszatartotta. Nagyon fel kell készülni a termelőszövetkezeinknek a hirtelen felszaporodó munka elvégzésére.

Orvos az influenzáról

Dr. Oláh Ferenc belgyógyász-főorvos előjárójában az influenzajárványról szó-

lott: — Az elhúzódo felmelegedés fokozta az influenza megbetegedések számát, ami nagy megterhelést jelentett a szervezetek, s az országra: gyógyszerben és táppénzben. Természetesen ilyen rendkívüli időjárás, a korai nap-sütés hiánya még inkább előidézi a szervezetben a vitamhiányt, az úgynevezett «tavaszi gyengeség» fokozottabb mértékben jelentkezik. A sok időjárás frontátvonulást kihatása fáradékonyságban, ingerlékenységben fejeződik ki. S mivel az időjárást jelenleg még nem tudjuk befolyásolni, ezért alkalmazkodjunk a helyzethez, legyünk egymáshoz türelmebbek. Együnk minél több citromot, paradicsomot, paprikát, savanyú káposztát. Reméljük azonban, most már megiscsak jön a tavasz, s teljesen megszűnik az influenza.

Markovits Tibor

Csökken a lakáscserék száma Szegeden

Tavaly csökkent Csongrád megyében a magánosok közötti ingatlanforgalom. 1960-ban a megyében 2300 ház cserélt gazdát, tavaly 2165. Az eladási összeg 1960-ban összesen 86 millió, tavaly pedig 76 millió forint volt. Kevesebben vásároltak tehát családi házat.

Tavaly különösen a beépítésre alkalmas házhelyek iránt mutatkozott nagy érdeklődés, összesen 620 telek cserélt gazdát. Szegeden külön gondot okoz a telekvásárlás és az építkezés. A városi tanács rendezési terve szerint a város nagy részét — a körutakon kívül is — magas beépítésű résznek hagyják fenn, ami azt jelenti, hogy csak emeletes házat lehet építeni. Sokszor csak a telekvásárlás után derült ki, hogy nem lehet felépíteni a kis családi házat. Ezért a vásárlók feltétlenül keressék fel a kerületi tanácsok építési- és közlekedési csoportjait és ott érdeklődjenek a telkek után.

Az ingatlanközvetítő bonyolítja le a tanács hozzájárulásával Szegeden a lakáscseréket. Tavaly csökkent a lakáscserék száma is. 1960-ban 440, tavaly pedig mindössze 300 lakáscserét bonyolítottak le. Ennek az a magyarázata, hogy mind kevesebb lakás között válogathatnak a felek. Keresettek az egy vagy másfél szobás, komfortos lakások, de legtöbbször a két- és háromszobás, összkomfortos lakások után érdeklődnek. A közve-

titó dolgozói a cserék okait is számon tartják. Magánházakban többnyire a háztulajdonos és a lakó rossz viszonya miatt jön létre a csere. A tapasztalatok szerint, sajnos, a legtrikább esetben «sima» a lakáscsere, a házigazdák ugyanis nem járulnak hozzá és így megakadályozzák az új lakó beköltözését.

Megjutalmazta legjobb társadalmi munkáit a mórakalmi tanács

Csaknem félmillió forintot használt föl tavaly a falu utcáinak csinosítására, utak javítására és gyalogjárdaik építésére, valamint más közsegfejlesztési munkákra a községi tanács Mórakalmon. E munkák során igen értékes társadalmi munkát végzett a lakosság.

A lelkes társadalmi munkások közül tízet meg is jutalmazott nemrégiben a tanács.

Megvalósult kommunizmus a szigeti buszon?

Szombaton este beültem a 22.40-kor induló tiszaszigeti autóbuszba. Elindulás után megelégedéssel állapítottam meg, milyen családi viszonyok uralkodnak ezen a járaton: az utasok nemcsak ismerik egymást, de ők maguk kezelik az ajtót meg a csöngőt, kinyitják a megállóknál a fülzárók előtt, s csöngötnék, ha le akarnak szállni.

Utóbb azonban hiányérzetem támadt. Hol marad ilyen sokáig a kalauz? Indulás előtt, még a sötétben hátrament valami kalauzformájú ember, tászkában, gondoltam, beszélget valakivel, ráér még a jegyeket kezelni. Am aztán a kamaratöltésnél, a szőregi állatorvosnál leszálltak utasok — fizetés nélkül. Akkor újabb gondolat villant föl bennem: talán a szigeti buszon már megvalósult volna a kommunizmus? A XXII. kongresszuson elfogadott pártprogram, a húszéves terv végére ütemezte be a helyi

közlekedés ingyenességét. A MÁVAUT talán megelőzte a korát s — kísérletképpen? — már bevezette az ingyenes utaztatást? A dolog kétségkívül tetszett az utazóközönségnek. Aki reklámlalta a kalauzt, azt mások leintették: mit izgatja magát? A tájékoztatóbbak aztán megmagyarázták: ott a kalauz hátul, alszik, tökrészig...

Igy hát fény derült. Nem a megvalósult kommunizmus előnyeit élvezték, hanem egy hanyag dolgozó jó voltából tanulni lehettünk, mint károsodik a szocialista állam. Kérem a MÁVAUT vezetőit, közöljék a sajtó útján velem, milyen csekkszámok vezethetnek be a szőregi szövetkezeti vendéglőig feleslegesen: talán az utazó 4 forint viteldíjat. De azt is közölhetnék, mit tettek, hogy hasonló dolgok ne forduljanak elő.

R. R. R.